

Forelesning 6

Sekvensiell logikk

Hovedpunkter

- Låsekretser (latch'er)
 - SR latch bygget med NOR
 - $S'R'$ latch bygget med NAND
 - D latch
- Flip-Flops
 - Master-slave D flip-flop
 - JK flip-flop
 - T flip-flop

Definisjoner

Kombinatorisk logikk

Utgangsverdiene er entydig gitt av nåværende kombinasjon av inngangsverdier

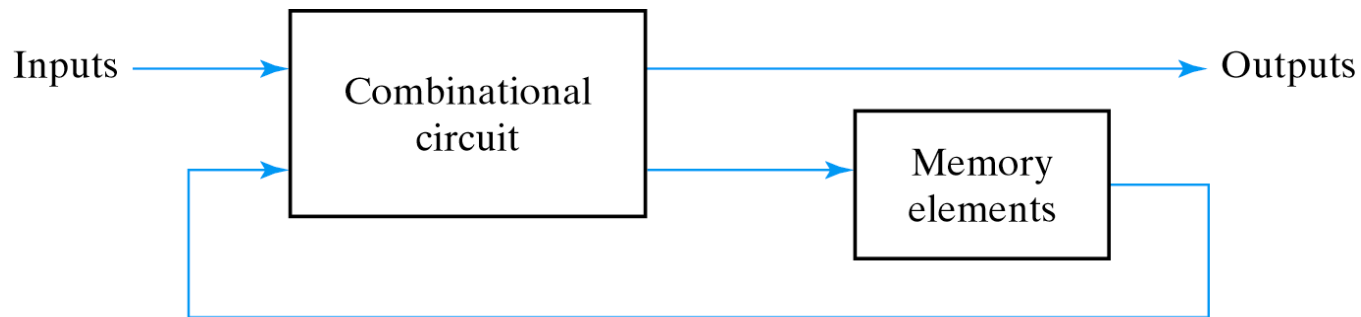
Sekvensiell logikk

Inneholder hukommelse (låsekretser)

Utgangsverdiene er gitt av nåværende kombinasjon av inngangsverdier, samt sekvensen (tidligere inngangs-/utgangsverdier)

Sekvensiell logikk

Sekvensiell krets - generell oversikt

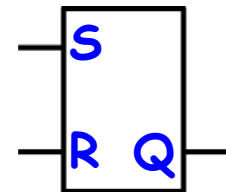

Eksempel - låsekrete

Et eksempel basert på et vanlig behov innen digital design:

Ønsker å ha en to-inputs krets med følgende egenskaper:

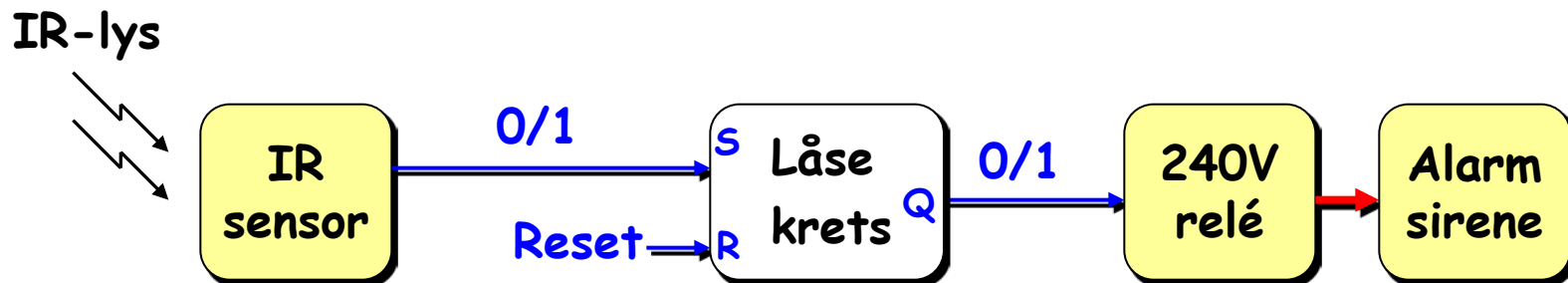
- 1) Kretsen skal **sette** utgangen **Q** til "1" hvis den får "1" på inngang **S**. Når inngang **S** går tilbake til "0" skal utgangen forbli på "1"
- 2) Kretsen skal **resette** utgangen til "0" hvis den får "1" på inngang **R**. Når inngang **R** går tilbake til "0" skal utgangen forbli på "0"

Praktiske eksempler

Logikk som behandler signaler fra fysiske sensorer:

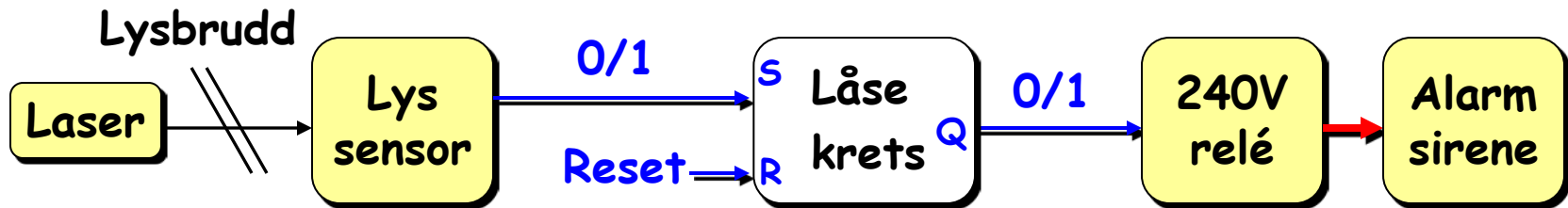
- Varmefølende persondetektor

Når IR-lyset varierer mottar logikken et "ras" av kortvarige "1"er pulser (μsek). Logikken skal sette sirenen **permanent på** på første mottatte puls

Praktiske eksempler

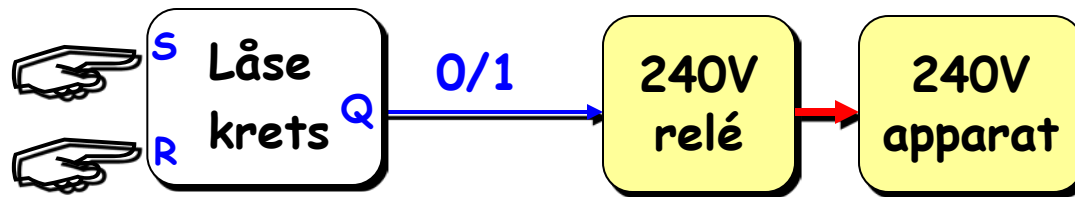
- Laserbasert tyveridetektor

Når laserlyset blir brutt mottar logikken en eller flere "1"er pulser. Logikken skal sette sirenen permanent på første mottatte puls

Praktiske eksempler

- Touch-bryter

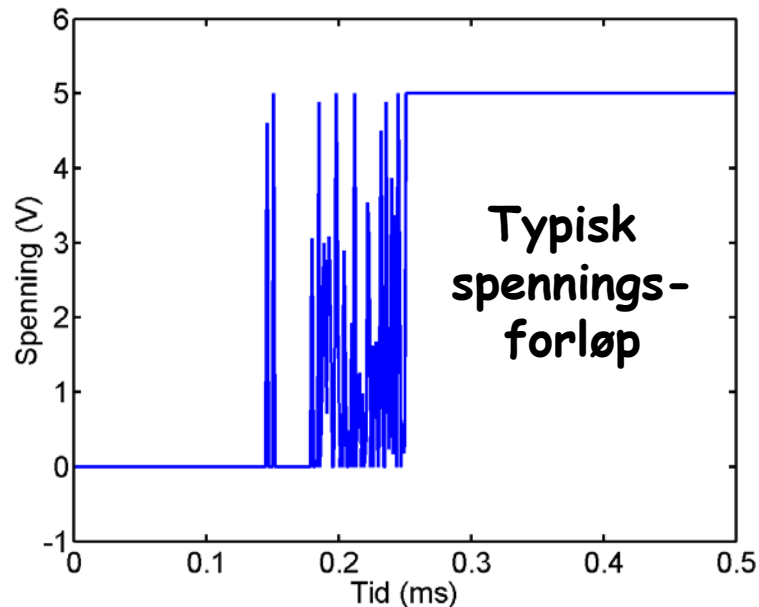
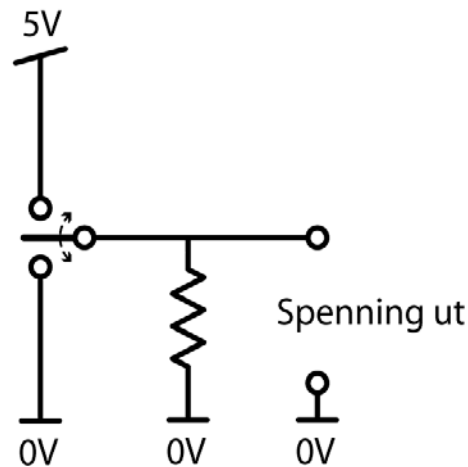

CMOS logikk har meget høy inngangsmotstand. Løse innganger reagerer derfor på statiske spenninger. Når man berører en løs inngang mottar inngangen et "ras" av spenningspulser i mellom ca. -0.6 til +5.5V. Dette kan brukes til å lage en touch-bryter.

Praktiske eksempler

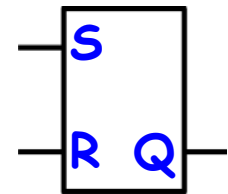
Kontaktprelling fra mekanisk bryter:

Mekaniske brytere gir ikke "rene" logiske nivå ut i overgangsfasen. Slike signal må ofte "renses" ved bruk av låsekretser.

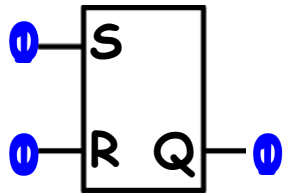
SR Latch - funksjonell beskrivelse

- 1) Kretsen skal **sette** Q til "1" hvis den får "1" på inngang S . Når inngang S går tilbake til "0" skal Q forbli på "1"
- 2) Kretsen skal **resette** Q til "0" når den får "1" på inngang R . Når inngang R går tilbake til "0" skal Q forbli på "0"
- 3) Tilstanden "1" på både S og R brukes normalt ikke

SR		
S	R	Q
0	0	låst
0	1	0
1	0	1
1	1	0

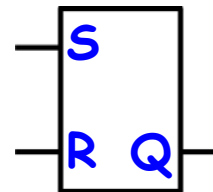
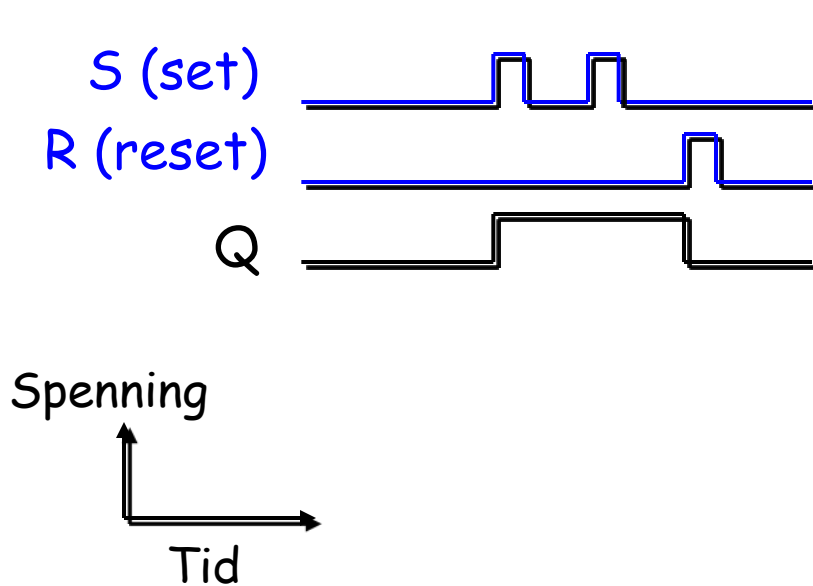
SR Latch - funksjonell beskrivelse

SR		
S	R	Q
0	0	låst
0	1	0
1	0	1
1	1	0

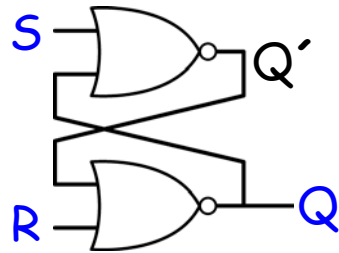
SR Latch - funksjonell beskrivelse

SR latch - en sekvensiell krets

SR		Q
S	R	Q
0	0	låst
0	1	0
1	0	1
1	1	0

SR Latch laget ved NOR

Øvre NOR

S	Q	Q'
0	0	1
0	1	0
1	0	0
1	1	0

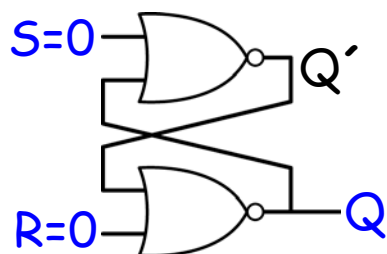
Nedre NOR

Q'	R	Q
0	0	1
0	1	0
1	0	0
1	1	0

*Signalet Q' er ikke invertert av Q for tilstand $S=1, R=1$

SR - analyse

Tilstand $S=0, R=0$: En NOR port med fast "0" inn på en av inngangene er ekvivalent med NOT

SR		
S	R	Q
0	0	
0	1	
1	0	
1	1	

Øvre NOR

S	Q	Q'
0	0	1
0	1	0
1	0	0
1	1	0

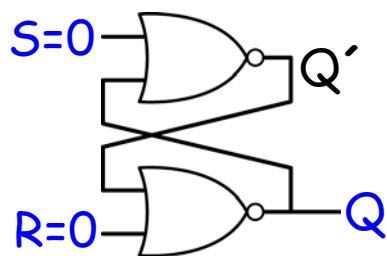
Nedre NOR

Q'	R	Q
0	0	1
0	1	0
1	0	0
1	1	0

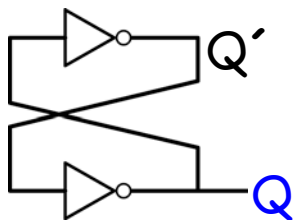
Ser bort i fra tilstand $S=1$ og $R=1$

SR - analyse

Tilstand $S=0, R=0$: En NOR port med fast "0" inn på en av inngangene er ekvivalent med NOT

||

SR		
S	R	Q
0	0	låst
0	1	
1	0	
1	1	

Øvre NOR

S	Q	Q'
0	0	1
0	1	0
1	0	0
1	1	0

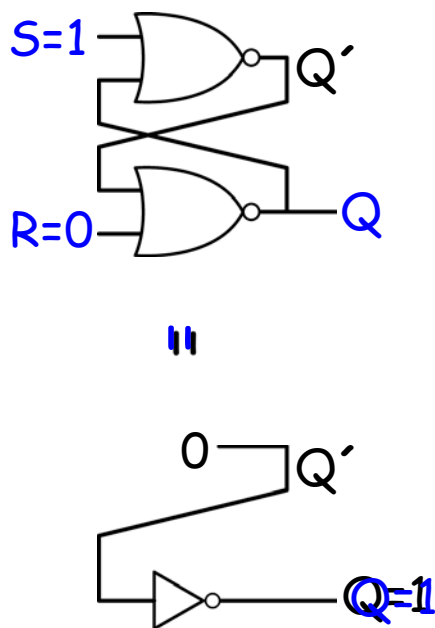
Nedre NOR

Q'	R	Q
0	0	1
0	1	0
1	0	0
1	1	0

To inverter i ring: **stabil låsekrets**.
Utgangsverdien holdes låst

SR - analyse

Tilstand $S=1, R=0$: En NOR port med fast "1" inn på en av inngangene gir alltid ut "0"

SR		
S	R	Q
0	0	låst
0	1	
1	0	1
1	1	

Øvre NOR

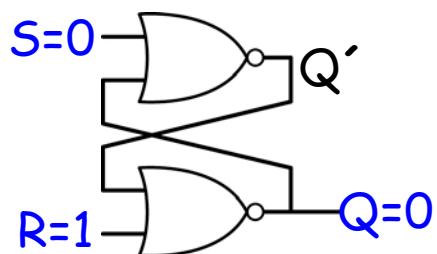
S	Q	Q'
0	0	1
0	1	0
1	0	0
1	1	0

Nedre NOR

Q'	R	Q
0	0	1
0	1	0
1	0	0
1	1	0

SR - analyse

Tilstand $S=0, R=1$: En NOR port med fast "1" inn på en av inngangene gir alltid ut "0"

SR		
S	R	Q
0	0	låst
0	1	0
1	0	1
1	1	

Øvre NOR

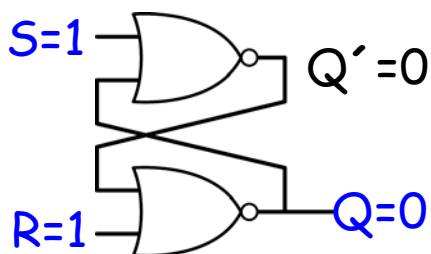
S	Q	Q'
0	0	1
0	1	0
1	0	0
1	1	0

Nedre NOR

Q'	R	Q
0	0	1
0	1	0
1	0	0
1	1	0

SR - analyse

Tilstand $S=1, R=1$: En NOR port med fast "1" inn på en av inngangene gir alltid ut "0"

SR		
S	R	Q
0	0	låst
0	1	0
1	0	1
1	1	0

Øvre NOR

S	Q	Q'
0	0	1
0	1	0
1	0	0
1	1	0

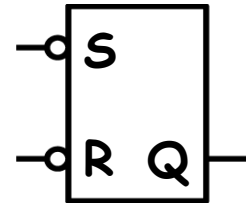
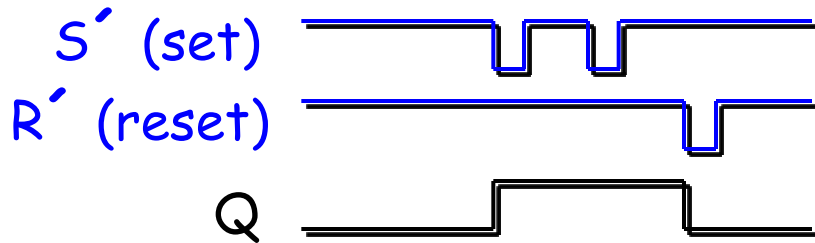
Nedre NOR

Q'	R	Q
0	0	1
0	1	0
1	0	0
1	1	0

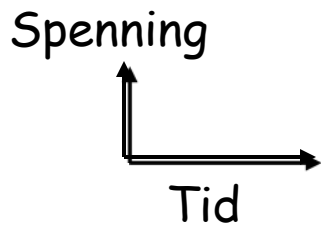
I denne tilstanden er utgang Q' ikke den inverterte av Q . Denne tilstanden brukes normalt ikke

$S'R'$ Latch

$S'R'$ latch - lik funksjon som SR latch, men reagerer på "0" inn (negativ logikk).

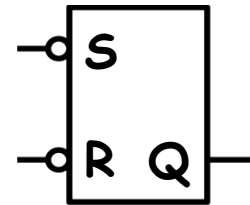
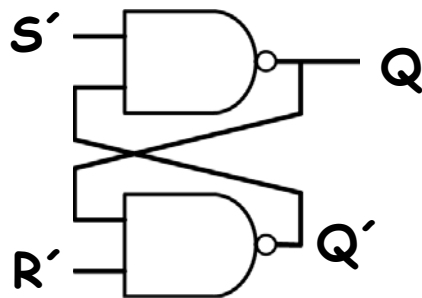
S'	R'	Q
1	1	låst
1	0	0
0	1	1
0	0	1

Tilstanden $S' = 0, R' = 0$ brukes normalt ikke

$S'R'$ Latch laget ved NAND

Kretsen kan analyseres på samme måte som for SR latch

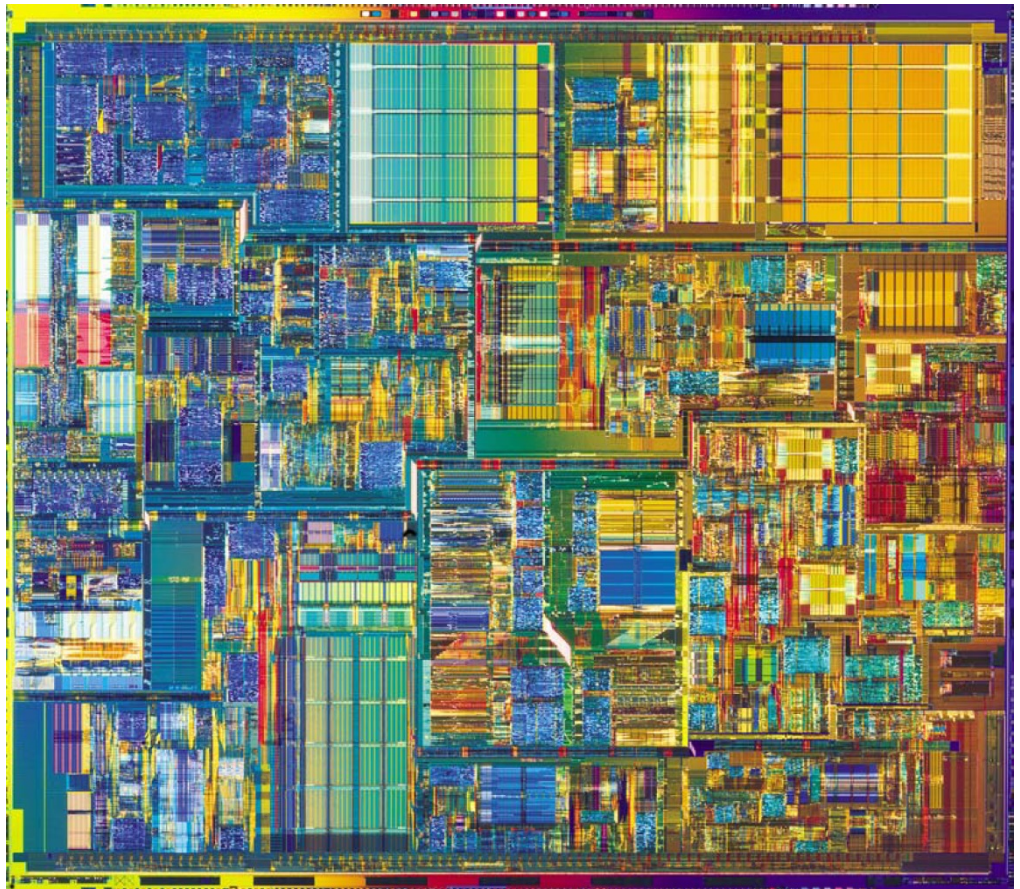
S'	R'	Q
1	1	uforandret
1	0	0
0	1	1
0	0	1

Synkron logikk

I større digitale system har man behov for å **synkronisere** dataflyten. Til dette bruker vi et globalt **klokkesignal**.

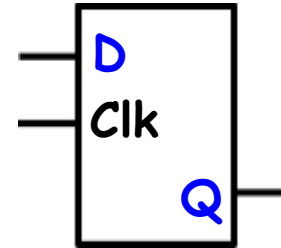
Alle store digitale systemer i dag er synkrone. Eksempel: **Pentium4**

Uten global synkronisering ville vi hatt **totalt kaos**

D Latch

Dataflyten gjennom en D latch
kontrolleres av et klokkesignal

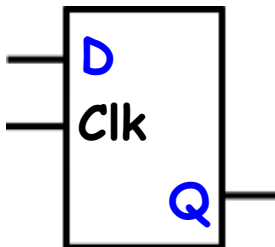
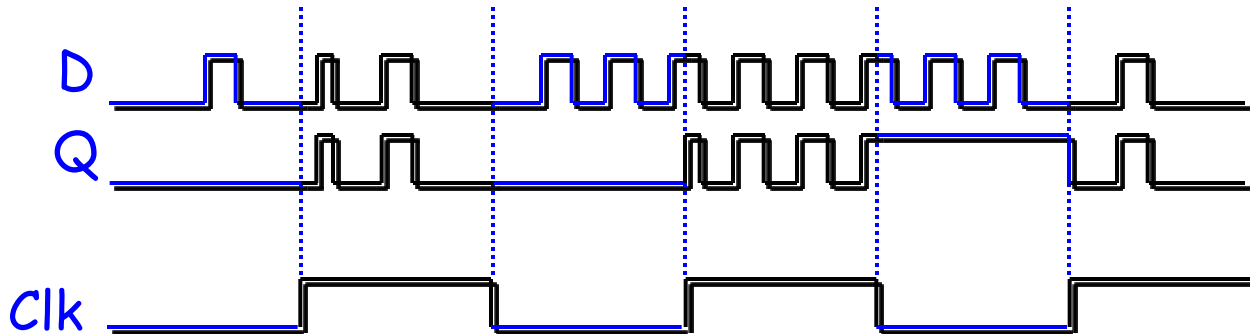
D latch:

- 1) Slipper gjennom et digitalt signal så lenge klokkeinngangen er "1" (transparent)
- 2) I det øyeblikk klokkeinngangen går fra "1" til "0" låser utgangen seg på sin nåværende verdi. Forandringer på inngangen vil ikke påvirke utgangsverdien så lenge klokkesignalet er "0"

D Latch

$Clk = 1$: kretsen slipper gjennom signalet

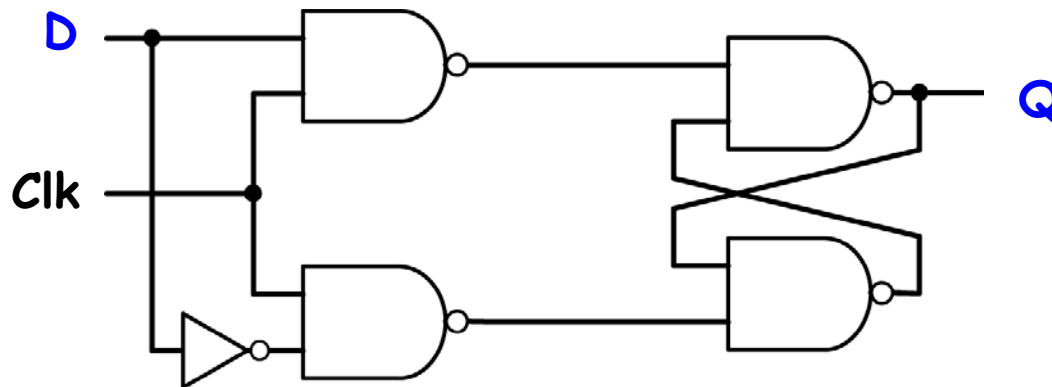
$Clk = 0$: kretsen holder (låser) utgangssignalet

Logisk verdi på D i det øyeblikk Clk går i fra "1" til "0" bestemmer verdien som holdes på Q

D Latch - implementasjon

Implementasjon ved NAND porter

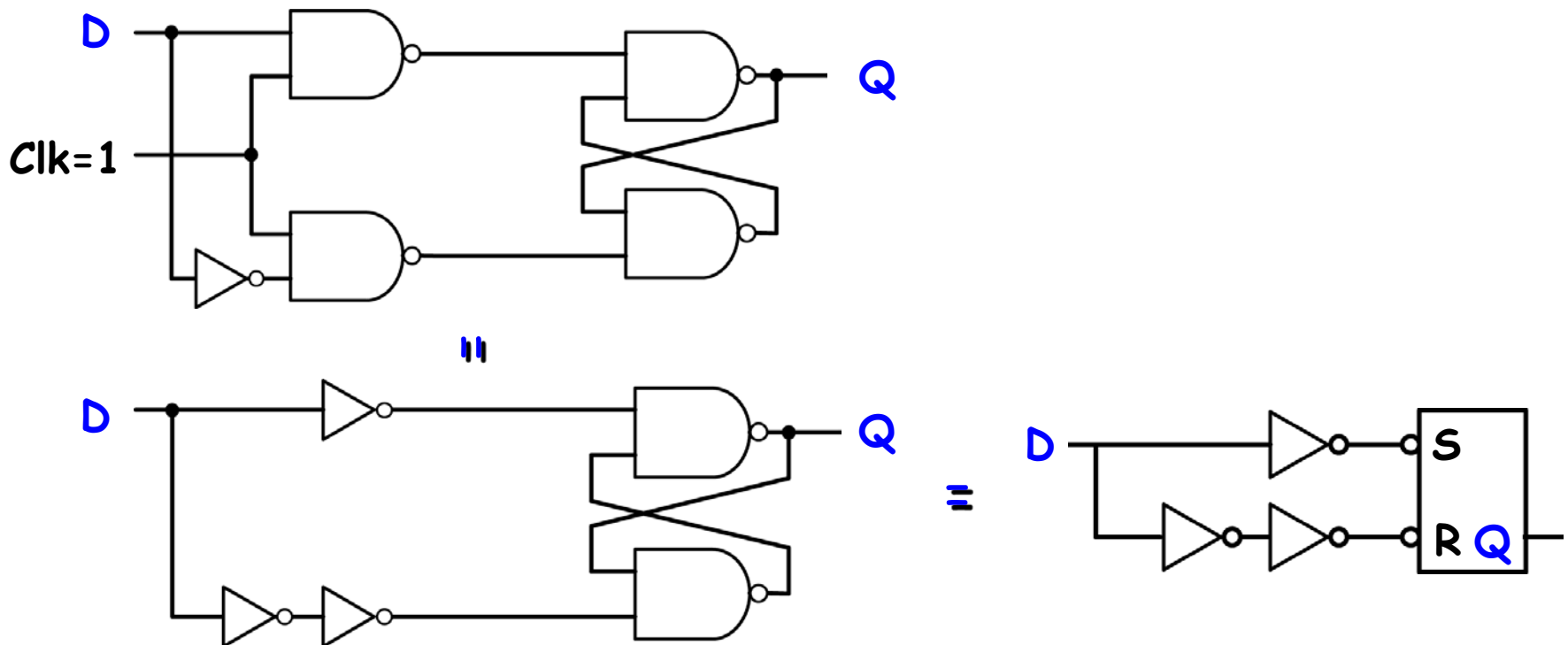

D Latch - analyse

Analyserer virkemåten for 2 tilstander:

Tilstand 1: Clk=1

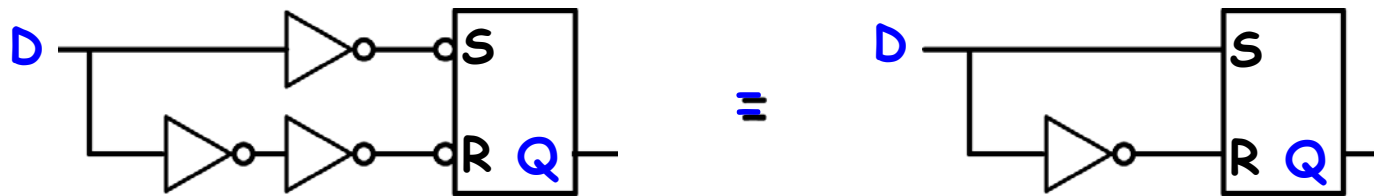
NAND med fast "1" på en inngang er ekvivalent med NOT

M.H

D Latch - analyse

Tilstand 1: Clk=1

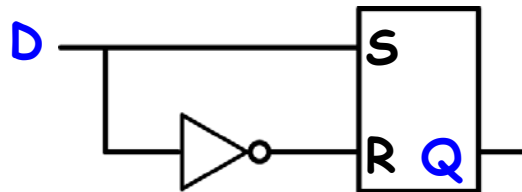

Dette er en $S'R'$ latch med inverterte innganger

Tilstand $S' = R'$ oppstår aldri, og kretsen er ekvilalent med en $S''R''$ eller SR latch

D Latch - analyse

Tilstand 1: Clk=1

SR		
S	R	Q
0	0	u
0	1	0
1	0	1
1	1	0

uforandret

S og R vil alltid være forskjellige

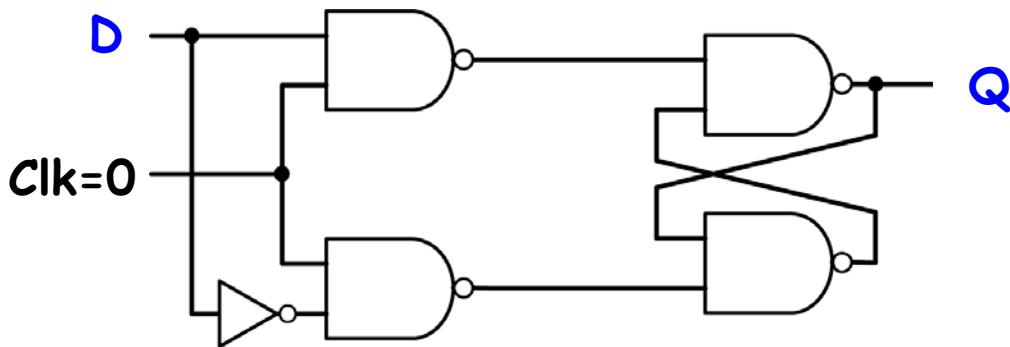
Fra sannhetstabellen ser vi at $Q=S=D$, kretsen slipper signal D rett gjennom (transparent)

D Latch - analyse

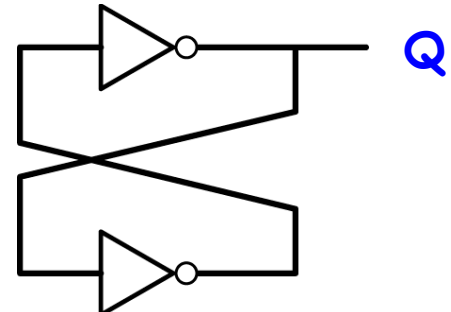
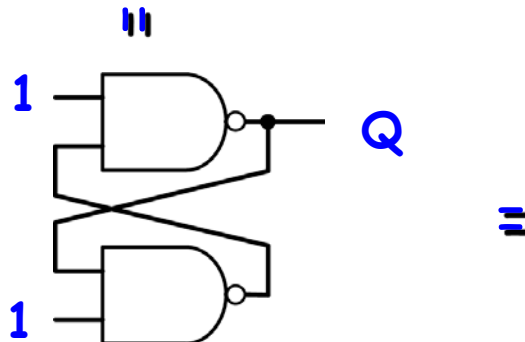
Analyserer virkemåten for siste tilstand:

Tilstand 2: Clk=0

NAND med "0" på en inngang gir alltid ut "1"

NAND med "1" på en inngang er ekvivalent med NOT. Får stabil låsekreft. Utgang holdes

Flip-Flop'er

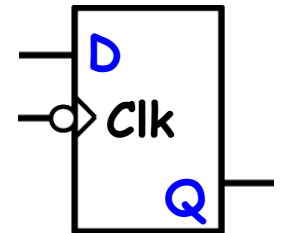
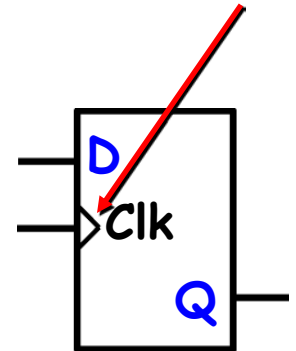
Flip-Flop'er kommer i to varianter:

- Positiv flanke trigget
- Negativ flanke trigget

På en positiv flanke trigget Flip-Flop kan utgangen kun skifte verdi i det øyeblikk klokkesignalet går fra "0" til "1".

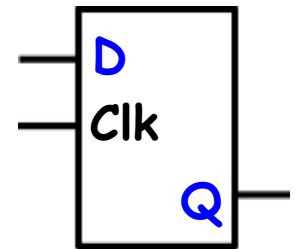
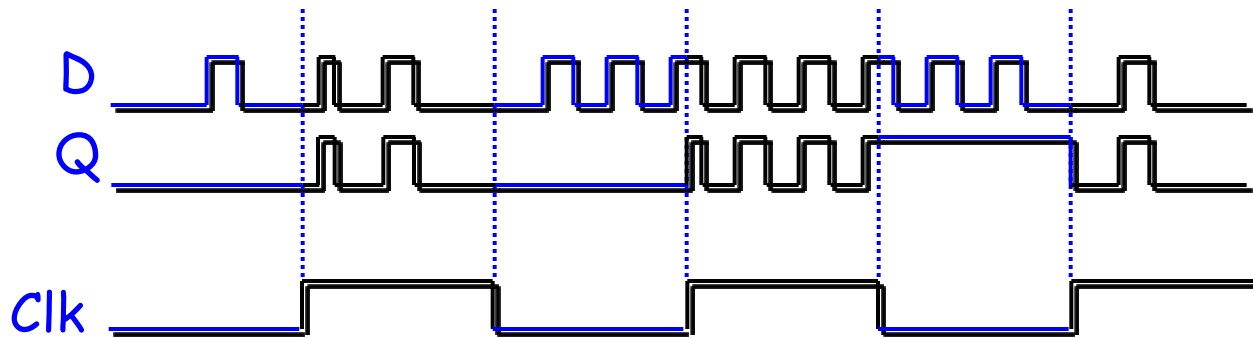
På en negativ flanke trigget Flip-Flop kan utgangen kun skifte verdi i det øyeblikk klokkesignalet går fra "1" til "0".

Hakk, indikerer
flanke trigget

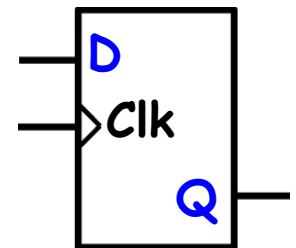
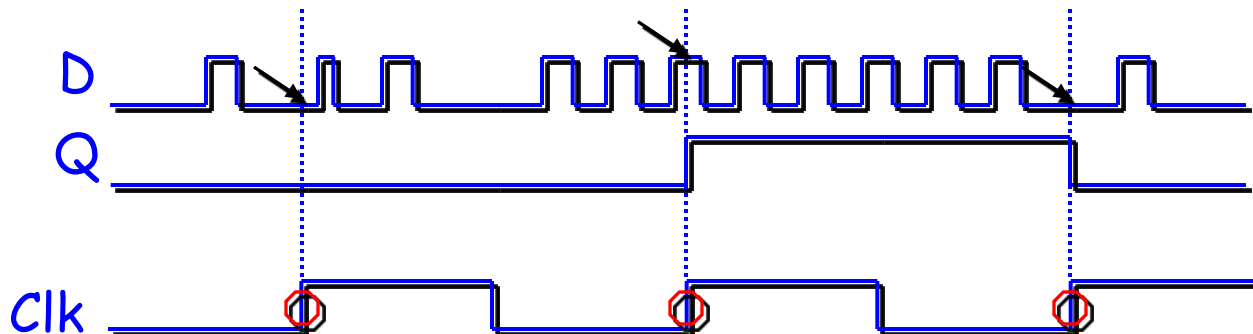

D Flip-Flop

En D latch er transparent for $\text{Clk}=1$

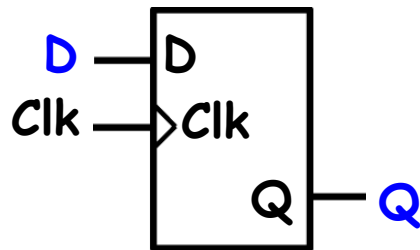
En positiv flanketriggeret D flip-flop sampler verdien på D i det øyeblikk Clk går fra "0" til "1" (positiv flanke). Denne verdien holdes fast på utgangen helt til neste positive flanke

M.H

Karakteristisk tabell/ligning

For flip-flop'er kan man generelt beskrive **neste** utgangsverdi **$Q(t+1)$** som funksjon av **nåværende** inngangsverdi(er), og **nåværende** utgangsverdi **$Q(t)$**

Karakteristisk tabell for D flip-flop

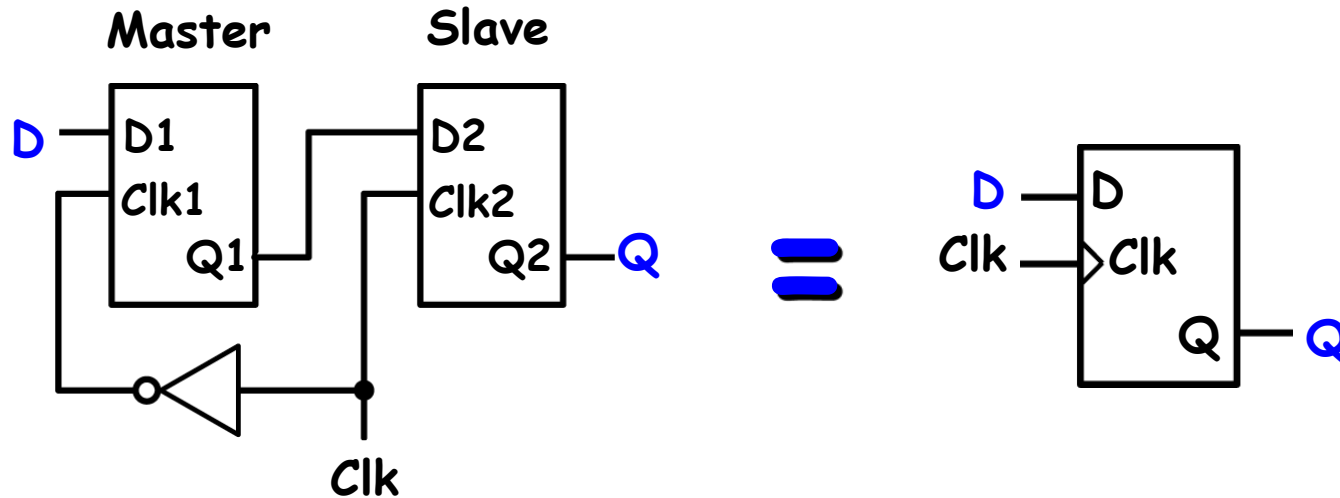
D	$Q(t+1)$
0	0
1	1

Karakteristisk ligning for D flip-flop

$$Q(t+1) = D$$

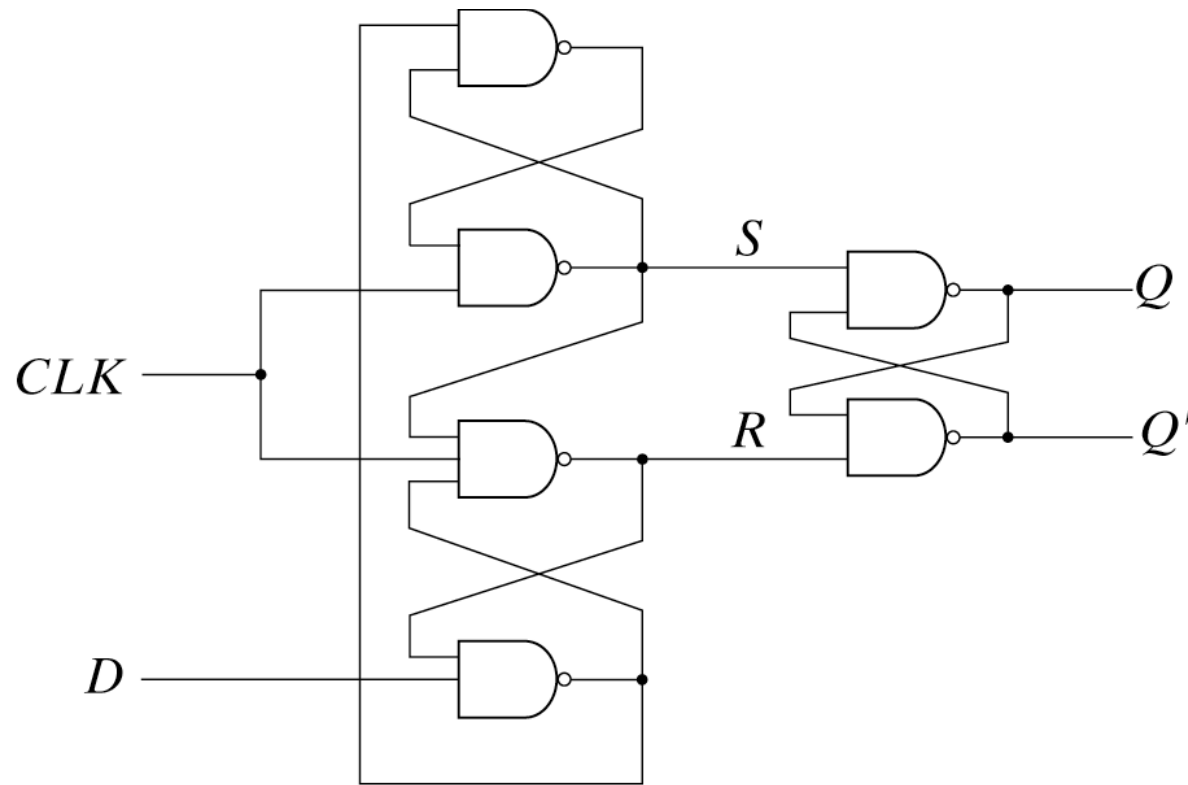
D Flip-Flop

En positiv flanketriggeret D flip-flop kan lages av to D latcher (Master-Slave)

Under **Clk=0** er første D latch (master) transparent
Under **Clk=1** er siste D latch (slave) transparent

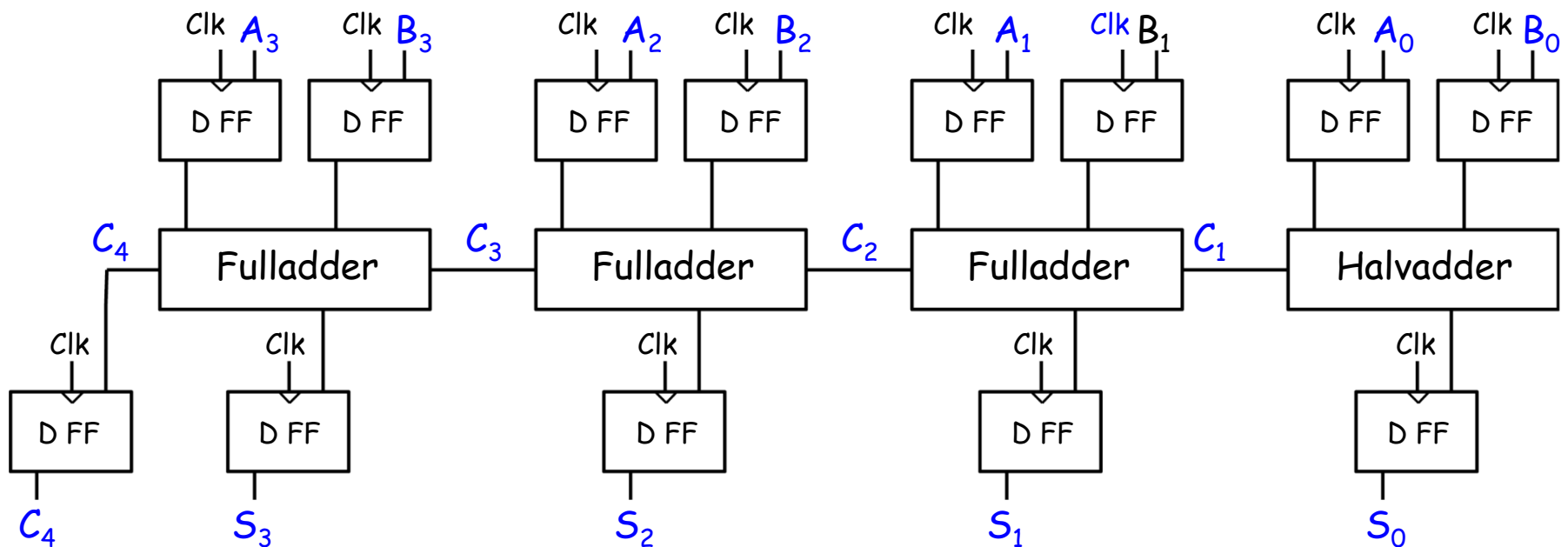
D Flip-Flop, kompakt versjon

D Flip-Flop, praktisk eksempel

En rippeladder vil i et kort tidsrom gi **gal sum** ut.

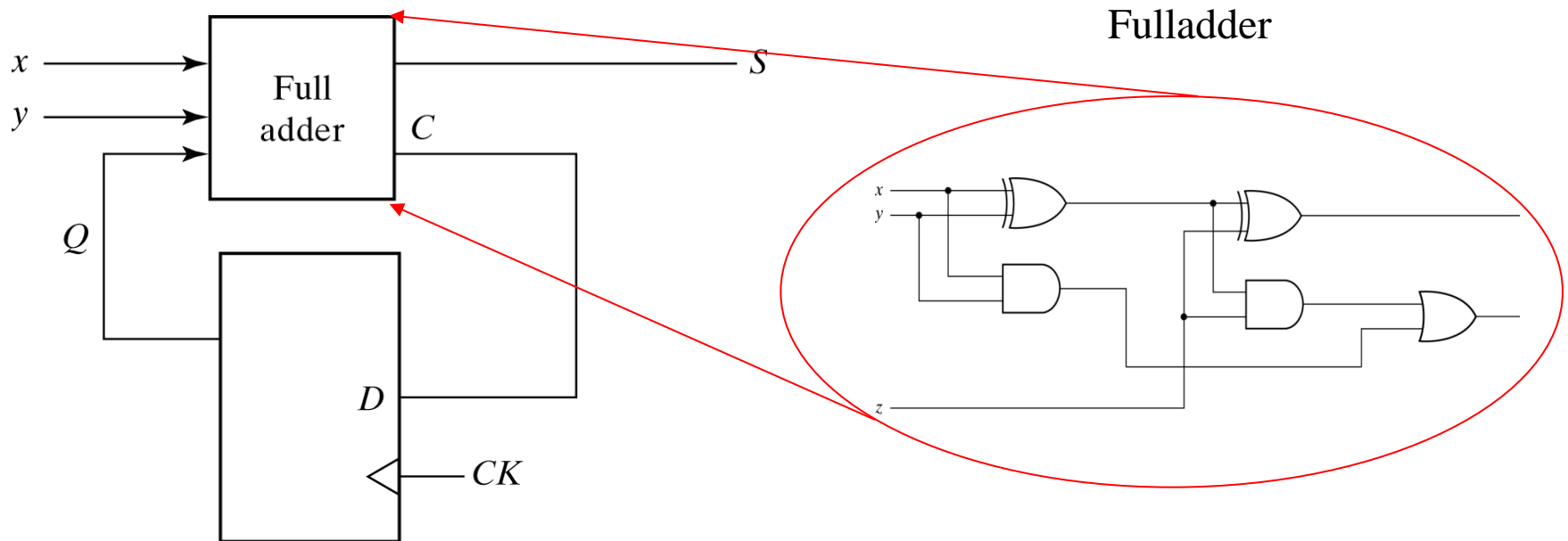
Styring av signalflyt med D flip-flops **kamuflerer** dette

På positiv **Clk** flanke kommer nye data inn til adderen. I samme øyeblikk leses forrige (stabiliserte) sum ut.

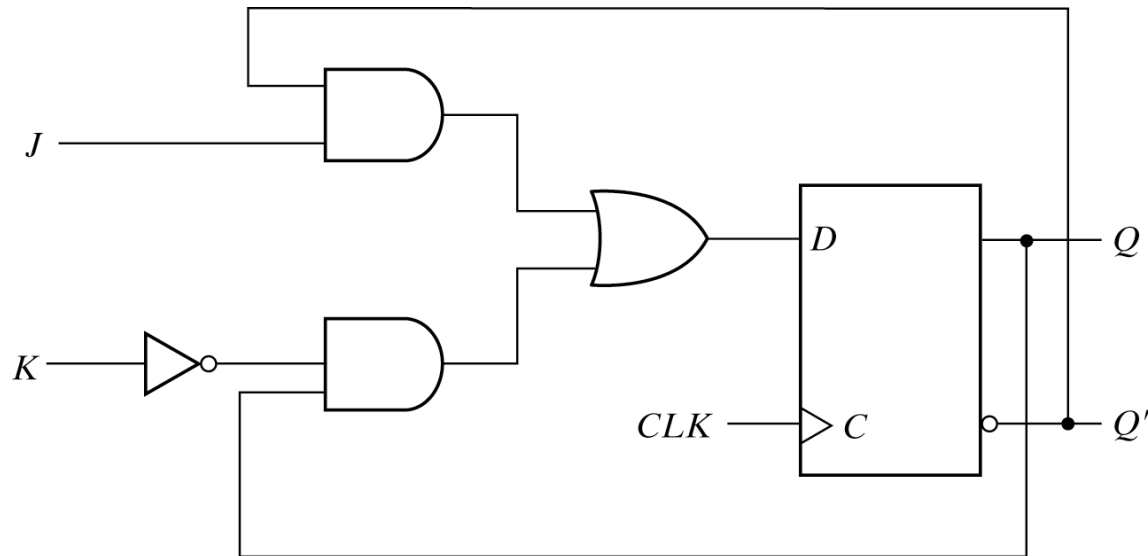
D Flip-Flop, praktisk eksempel

Seriell adder

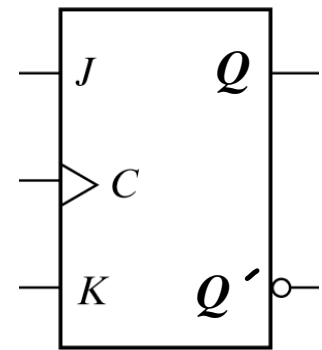

JK Flip-Flop

Kretsoppbygging

Grafisk symbol

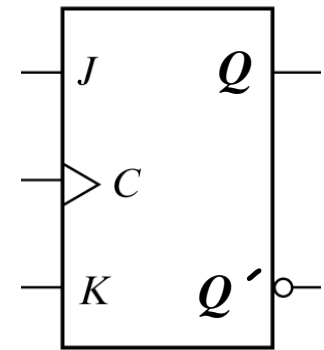
JK Flip-Flop

En JK flip-flop har følgende egenskaper

- $J=0, K=0$: Utgang låst
- $J=0, K=1$: Resetter utgang til "0"
- $J=1, K=0$: Setter utgang til "1"
- $J=1, K=1$: Inverterer utgang $Q \rightarrow Q'$

Utgangen kan kun forandre verdi på stigende klokkeflanke

En JK flip-flop er den mest generelle flip-floppen vi har

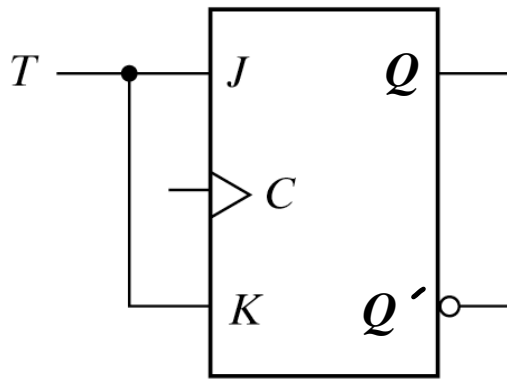

J	K	Q(t+1)
0	0	Q(t)
0	1	0
1	0	1
1	1	Q'(t)

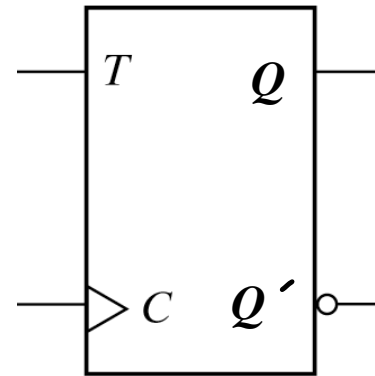
$$Q(t+1) = JQ'(t) + K'Q(t)$$

T Flip-Flop

Kretsoppbygging

Grafisk symbol

T Flip-Flop

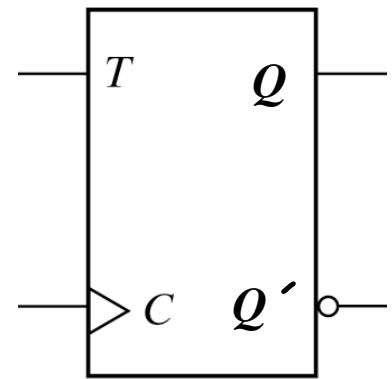
En T flip-flop har følgende egenskaper

$T=0$, Utgang låst

$T=1$, Inverterer utgang $Q \rightarrow Q'$

Utgangen kan kun forandre verdi på stigende klokkeflanke

Det er lett å lage tellere av T flip-flop'er

T	Q(t+1)
0	Q(t)
1	Q'(t)

$$Q(t+1) = T \oplus Q(t)$$

Oppsummering

- Låsekretser (latch'er)
 - SR latch bygget med NOR
 - $S'R'$ latch bygget med NAND
 - D latch
- Flip-Flops
 - Master-Slave D flip-flop
 - JK flip-flop
 - T flip-flop